

Chryšcijanskaja DUMKA

BIELARUSKI ČASAPIS — VYCHODZIĆ TRY RAZY U MIESIAC

Akt 25.III.1918 i Saviety

(Z pryčyny 20-ch uhodkaŭ aktu 25.III.1918)

Dzień 25.III kožnaha hodu — heta dzień uhodkaŭ vialikaha bielarskaha historyčnaha aktu. 25.III.1918 h. Rada Bielarskaj Narodnaj Respubliki ŭ Miensku abvieściła, što Bielaruś paryvaje palityčnuju jednaść z Rasiejaj i abjaŭlajecca niezaležnaj respublikaj. Z hetaha adnak, jak viedajem, ničoha nia vyjšła. Na pieraskodzie stali pradusim rasiejskija bašaviki, jakija da najvyšejšaha Idealu Bielarskaha Narodu byli ŭščiaž varožyja.

1. U 1917 h. Ŭsiebielarski Kanhres, jaki razvažau nad losam Bielarskaha Narodu i nad palityčnaj formaj jaho isnavańnia, rasiejskija bašaviki razahnali, jak viedama, aružnaj siłaj.

2. Da aktu 25.III.18 bašaviki zašiody byli nastrojeny duža varoža i ŭščiaž viali z im samuju raščuju baracbu, ižyva jamu prypisvajučy: buržuaznaść, kapitalizm, fašyzm i inš.

3. Ideal aktu 25.III byŭ u narodzie tak vialiki i mahutny, što bašaviki nie mahli barocca z im srodkami tolki čysta negatyŭnymi, jany byli

zmušany ŭ prociŭvahu jamu załažyć BSSR: Biel. Savieckuju Sacyjalistučnuju Respubliku. Była heta adnak jaŭnaja padrobka i fikcyja. BSSR nikoli nia była niezaležnaj i nikoli da niezaležnaści nia imknułasia. BSSR zašiody była zvyčajnaj kalonijaj Maskvy.

4. U BSSR zašiody viałasia samaja raščaja i konsekventnaja baracba z bielarskaj nacyjanalnaj idejaj i z biel. nac. kulturaj. Lozung: kultura kamunistyčnaja źmiestam i nacyjanalnaja tolki formaj — havora sam za siabie.

5. Praŭda, byŭ peryjad u BSSR tak zv. „nacdemaŭski“ (1920—1930), kali byli siakijatakija mahčymaści dla ražvićcia bielarskaj nacyjanalnaj kultury i kali dzieła hetaha ŭ Miensk źjechaŭsia badaj uvieśćviet biel. nacyjanalnaj kulturnaj intelihiencyi. Ale „sialanka“ zakončyłasia tym, što badaj usie henyja bielarskija kulturnyja siły byli tam źniščany nia tolki maralna, ale i fizyčna. I čto viedaje, ci heny prajaŭ „nacdemaŭščyny“ nia byŭ zaimpravizavany šviedama, kab pryciahnuć u bielarski Miensk jak najbołš bielaru-

skaj intelihiencyi i jaje źniščyć?

6. Što siańnia ŭ BSSR? U palityčnym žyćci poŭnaja zaležnaść ad Maskvy, u ekana-mičnym — pańščyna sialan, jakuju jany adbyvajuć savieckaj Maskoŭskaj dżaržavie, u žyćci kulturnym — dalejšaje niščańnie bielarskaj nacyjanalnaj ideii prašledavańnie relihii.

7. Apošni vialiki praces u Maskvie nad starymi bašavikami, z jakich 18 prysudžany na śmierć i jakija rasstralany, tak-ža jarkaje šviatło kidaje na bašavickija adnosiny da aktu 25.III.1918: mnohim z ich — praŭdziva ci nie, u heta nie ŭvachodzim — zakidali miž inšym, što jany imknułisia da stvareńnia niezaležnaj Bielarusi i heta tak-ža zavažyła na losie ich žyćcia.

Heta ŭsio dakazvaje, jak heny akt 25.III.1918 jość sapraŭdy vialiki i mahutny, jak bielarski narod adporny na žyćciovyja bury i jak jon sapraŭdy żyvučy...

Навукова-дзяржаўная бібліятэка
імя В. І. Леніна

„Naša pieśnia“

Hetak nazyvajecca zbornik 15-cioch bielaruskich narodnych pieśniaŭ (tekst i noty) z repertuaru viedamaha Bielarskaha Choru R. Šyrmy. Usie pieśni zharmanizavany na 4-hałosy miašany chor pieradavymy siańnia znaŭcami bielaruskaj pieśni, jak Hrečaninaŭ, Haŭkoŭski, Rahoŭski, Słaviński i h. d. Pry zborniku niama ani slova ad jahonych wydaŭcoŭ. Kidajecca heta ŭ vočy.

Z taho, što zbornik paznačany jak „sšytok 1,“ možna dahadvacca, što wydaŭcy jaho dumajuć vydavać „sšytki“ dalšyja. Kab-ža ich najbolš i jak najchutčej!

Vydadzienny zbornik maje wielmi hustoŭnuju vokładku, jakuju zaprajektavaŭ i vykanaŭ małady bielaruski mastak M. Siaŭruk.

Havaryć ab źmieście śpieŭnika, a tymbolš aceŭvać harmanizacyju — nie pačuvajusia na siłach. Techničnaje vykanańnie śpieŭnika, jak na Vilenskija bielaruskija varunki — dobraje. Škoda, što pry zborniku nie znajšlosia kutka dla „Errata“, kudy sioje-toje treba było-b ustavić, kab papiaredzić vykanaŭcaŭ. Moža-b na heta niejki sposab jašče znajšoŭsia.

Cana zbornika 1 zł. 50 hr., z pierasyłkaj 1 zł. 75 hr.

Jak źmiest śpieŭnika, tak i jahonaja daŭstupnaść pavinny zrabić jaho majemašciu ŭsich, chto tak

Patrebny čyn a nia słovy

Amerykanski arcybiskup m. Či kaho kardynał Mundelein skazaŭ nadaviać pramovu, u jakoj enerhična vystupiŭ prociŭ hramadzkej kryŭdy. „Katalickaja Akcyja — kazaŭ kardynał — abaznačaje čyn, a nia pustyja słovy. Niama sensu arhanizavać konferencyi i referaty ab kamuniźmie i jaho niebiašpiecy, kali budziem havaryć ab hetaj prablemie tolki akademickim sposabam. Kali chočam dasiahnuć jakoje mety, treba ŭziacca enerhična za praktyčnyja sposaby, treba čynu. Jak lekar u medycy-

nie pryhataŭlaje lek suproć zaražeńnia, tak i my pavinny pryhataŭlać antydot. My ŭžo adpakutavali toje, što doŭhi čas byli supolnikami tych, katoryja nia jšli adpaviednym ślacham. Vielmi časta pracadaŭcy sposabam poŭnym hipokryzii dzieła svaich ehaistyčnych metaŭ umieli vykarystać aŭtorytet Kaścioła, prosiać ŭ jaho intervencyi ŭ ich abaronie, kali zdaraŭsia jakis spor, mima taho, što płacili svaim rabotnikom prosta skandalna nizkija płaty. Spadziajusia, što tyja časy adyjšli biespavarotna ŭ minuŭščynu. Našaje miesca pry biednych, pry rabotnikach! Heta našyja ludzi, heta jany buduŭć kaścioły, heta jany chodiać u hetyja kaścioły, heta ichnija dzieci chodiać u našyja školy, heta jany dajuć nam duchavienstva i žaŭnieraŭ! Jany ŭsie spadziajucca ad nas kiraŭnictva ideolohičnaha i maralnaha padtrymańnia. Nia možna chavać niebiašpieki kamunistyčnych upłyvaŭ, jakija pastupajuć niahodnym i abłudnym sposabam, i niebiašpieki tych, katoryja vyslupajuć prociŭ kamunizmu, adnačasna kryŭdziać i vyzyskivajuć, jakija vystupajuć prociŭ zakonu, što hvarantuje minimum płaty, i pazvalajuć na vykarystyvańnie žančyn i dzieciej. Adnosna takich pastupkaŭ my nia možam astavacca pasyŭnymi.“

Ad. Klimovič

AD. STANKIEVIČ

Bielaruski Chryścijanski Ruch

Historyčny narys.

R A Z D Z I E Ľ III.

8)

Pačatki bielaruskaha i katalickaha ruchu arhanizavanaha.

(1910—1915).

§ 1. — Ks. Fr. Hrynkievič i Horadzienski Hurtok Bielarskaj Moładzi „Chatka“.

Pačatak bielaruskaj narodnaj, u duchu chryścijanskim, arhanizavanaj pracy źviazany pradusim z asobaj ks. Fr. Hrynkieviča. Voš-ža paznajomimsia tut bližej jak z jaho asobaj, tak i z jahonaj pracaj.

Syn sielanina. Radziŭsia ŭ 1884 h. u Novym-Dvary, Sakolskaha pav. Tut-ža prajšoŭ pačatkavaja navuki ŭ rasiejskaj narodnaj škole. Pašla vučyŭsia ŭ himnazii ŭ Horadni, tady ŭ Vilenskaj Duch. Seminarii (1901—1905), adkul pieraječaŭ na navuki ŭ Kat. Duch. Akademiju (1905—1907), a z jakoj za-

hranicu ŭ Insbruk (1907—1908) i Miunchen (1908—1909). Pašviačany na ksiandza 1907 h. Budućy ŭ Insbrodu, družyŭ z ukraincami. Byŭ adnak hospitantom „Polonii“.

Bielarskaja nacyjanalnaja dumka začynaje ŭ jaho vyjaŭlaccu ŭžo ŭ Duch. Seminarii ŭ Vilni. Spryjali hetamu tavaryšy kleryki litoŭcy.

Budućy studentam u Duchoŭnaj Akademii ŭ Pieciarburzie, ks. Fr. Hr. jość ŭžo šviedamym Bielarusam. Spryčyniajucca da hetaha praf. Br. Epimach-Šypila i tavaryšy akademiki: ks. Ad. Lisoŭski i ks. H. Betto. U hetym časie 18.XII.1905 h. jon na studenckim sabrańni čytaŭ referat ab bielarusach. Šviedča ab hetym biskup M. Rejnīs, jahony tavaryš. List biskupa znachodzicca ŭ pryvatnym archieve aŭtara hetaj pracy.

U Insbrodu i Miunchinie byŭ navat nievialički bielaruski hurtok, da jakoha naležyli: ks. Fr. Hr., ks. Ad. Lisoŭski i studentka Salanka z Horadni. Hetaja bielaruskaja trojka na čužynie raźvivała bielaruskuju dumku.

Ks. Fr. Hrynkievič ŭžo tady znajecca z bielaruskim adradžencam Ivanam Łuckievičam, z jakim časta padtrymlivaje znosiny.

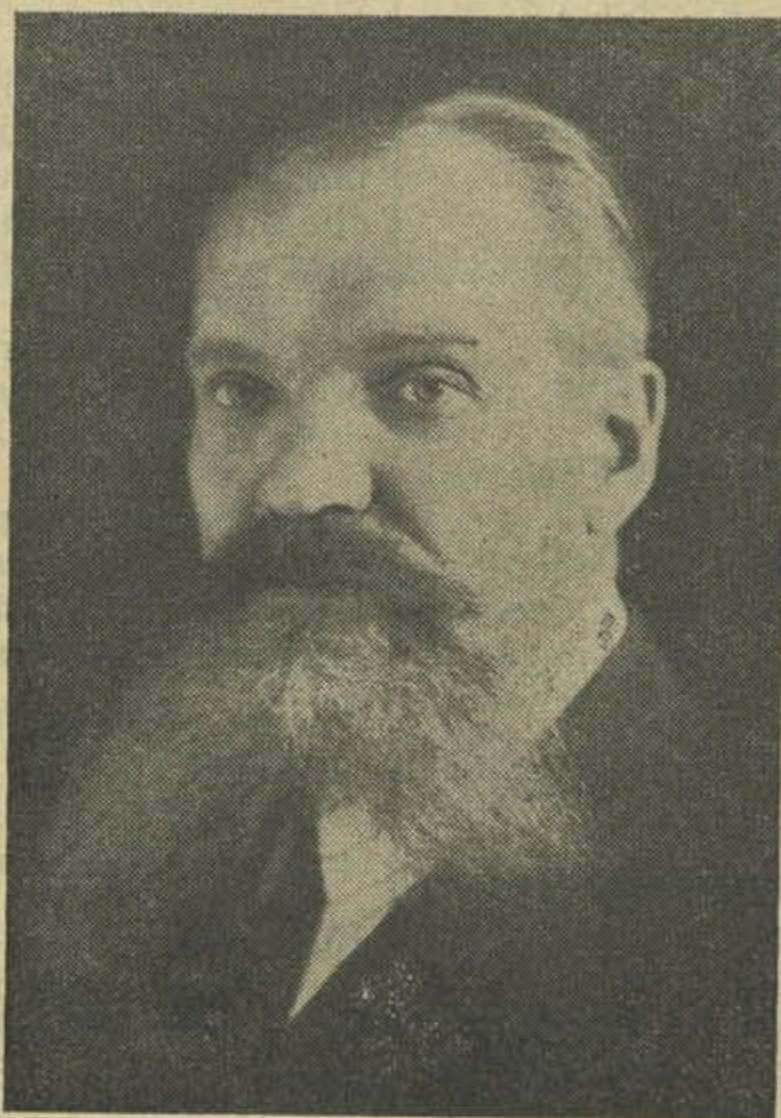
Pracu svaju, jak ksiandza i hramadzianina, pačynaje z 1909 h. ŭ Horadni, kudy byŭ naznačany

Piotr Krečeŭski | Pryvitaŭni z Ameryki

(Z pryčyny 10-ch uškodkaŭ śmierci)

Piotr Krečeŭski radziŭsia 7.VIII. 1879 h. u Kobrynskim pav., Horadzienskaj hub. Vučyŭsia ŭ Vilen-

daŭcam. Revalucyja 1917 h. zastaje P. Krečeŭskaha na hetaj pasadzie ŭ Barysavie. Na Usiebiela-

skaj Duchoŭnaj Seminarii, jakuju skončyŭ 1902 h. Pašla zajmaŭ pasady: vučyciela i bankavaha ŭradaŭca. U 1914 h. byŭ zabrany na vajnu i naznačany vajennym ura-

ruskim Zjezdzie 1917 h. byŭ jon vybrany siabram Rady Zjezdu. 19.II.18 uvajšoŭ u skłaď pieršaha biełaruskaha ŭradu (Narodny Sakrataryjat). U traŭni 1918 h. za-

Z nahody vialikaha histaryčnaha dla ŭsich Bielarusaŭ dnia 25 sakavika, my Bielarusy z dalokaj Ameryki, ducham lučymsia z usimi Bielarusami i pierasylaŭ usim bieł. dziejačom najlepšyja pažadani.

Darażeńkija! Starajmasia, pracujma i vučyma svaje dzieci čytać i pisać pabiełarusku. Bo tolki hetak možam pryniaści pomač našamu darahomu narodu.

Niachaj żyvie Bielaruski Narodl..

Uładysłaŭ Tarasevič,
Branisłava Navahradzkaja,
Janka Navahradzki,
Ks. dr. J. Tarasevič.

Lisle III

niaŭ stanovišča Staršyni Handlovaj Pałaty Bielarusi. 11 kastryčnika 1918 h. vybrany sakratarom Rady Bielaruskaj Narodnaj Respubliki. 13 śnieжня 1919 byŭ vybrany staršynioj hetaj Rady. Trymać ściah niezaležnaści Bielarusi i ŭ Bielarusi astavacca, nia było mahčymym. Dziela hetaha P. Krečeŭski z biełaruskim uradam pra byvaŭ zahranicaj: u Koŭnie, u Berlinie, Ryzie, uznoŭ u Koŭnie i ad 1923 aŭ da śmierci 8.III.1928 h. pra byvaŭ u Prazie Českej.

zakonavučycielem himnazijaŭ. Budučy na hetym stanovišči, u volny ad pracy čas, vyjaždžaŭ časta zahranicu dziela navukovych metaŭ.

U toj čas byli ŭ Horadni ksiandzy bielarusy: Rodžko i Baroŭka, jakija stajali za aśvietu dla Bielarusiaŭ u ich rodnaj movie. Hetkaj byŭ dumki tak-ža i tahačasny dziekan ks. Ellert.

Spaŭniajučy abaviazki himnazijalnaha zakonavučyciela, stykajučysia blizka z školnaj moładziaj, z pachodžaŭnia pieravažna biełaruskaj, a sam budučy śviedamym biełaruskim adradžencam, małady ks. Hrynkievič vykarystaŭ abstaviny i siarod moładzi razviŭ šyrokuju biełaruskaju narodnuju i katalickuju pracu. Pracavaŭ jon hetak ad vosieni 1909 da 1914—1915 h.

Ks. Fr. Hr. pamahaŭ matarjalna i maralna vydaviečtvu biełaruskaha katalickaha časapisu „Bielarus“, što vychodziŭ u Vilni (1913—1915). Pisaŭ sam u hety časapis i prasiŭ pisać tak-ža ks. Uł. Tałočku. Jašče zaraz pašla evakuacyi Vilni i zaniaćcia jaje niemcami (18.IX.15) zaachvočvaŭ ks. Uł. Tałočku, kab pačynać jakujuś biełaruskaju pracu. Sam adnak užo da hetaj pracy byŭ astryžy, a kali nastala Polšč, dyk adyjšoŭ ad jaje susim.¹⁾

Ks. Fr. Hr. pryjmaŭ tak-ža ŭčasć ŭ wydaŭni pieršaha biełaruskaha katalickaha malitaŭnika „Boh z nami“. Pamior 26.VII.1933 h.

Ab ideovaj charakterystycy ks. Fr. Hrynkieviča, a tak-ža ab jahonaj biełaruskaj pracy pradusim spatykajem karotki ŭspamin, zmieščany ŭ „Kryvičy“.²⁾ Z henaha ŭspaminu daviedvajemsia nastupnaje.

U 1913 h. u Horadni hrupa vučniaŭ siarednich škol załažyła „Bielaruski Hurtok“, jaki staviŭ sabie metaj samaaśvietu i samaŭśviedamleŭnie. Sabralisia ŭ hetym hurtku vyklučna dzieci biełaruskich sialan, kataliki, jakim čuža było ŭ padobnych arhanizacyjach polskich, a tak-ža niasvojska im było i ŭ padobnych arhanizacyjach pravasłaŭnych, u jakich, u tyja časy, panavaŭ duch samadziaržaŭja i „obščeruskaści“.

I heta zrazumiela, bo ŭ polskich arhanizacyjach moładzi hurtavalisia dzieci panoŭ i padpankoŭ, bački jakich i ich blizkija pomnili jašče ab utračanim panavaŭni nad bielarusami, u rasiejskich — užo — byli dzieci rasiejskaha čynoŭnictva i pravasłaŭnaha duchavienstva, bački jakich i ich blizkija,

1) Z uspaminaŭ ab ks. Fr. Hrynkieviču ksiandza Uł. Tałočki.

2) Ян з-пад Ласосны „Горадзенскі Беларускі Гурток 1913 г. „Успаміны“. (Крывіч, 1924, № 1(7)).

Vyšejšyja školy ũ Litvie

Ŭ Litvie aprača Universytetu Vitaŭta Vialikaha ũ Koŭnie i Ziemlarobskaj Akademii ũ Datnovie isnuje jašče niekalki vyšejšych školaŭ.

1920 h. u Koŭnie byli zasnavany Kursy Rysunkaŭ, jakija ũ 1923 h. byli pieraarhanizavany na školu Mastactva. Heta škola isnuje i ciapier i pryhataŭlaje mastakoŭ z roznych halinaŭ.

1920 h. kampazytar Naujalis załażyŭ školu Muzyki, jakaja ũ 1933 h. była pieraarhanizavana na konservatoryju. Sioleta heta škola maje 31 profesarŭ i 213 studentaŭ. Konservatoryja maje 7 addzielaŭ z 23 asobnymi klasami. Za piać hadoŭ svajho isnavanŭnia vypuściła jana ũžo 73 absolventaŭ.

1934 h. załažany ũ Kłajpedzie Handlovy Instytut, jaki pryhataŭlaje ludziej adumysłoŭcaŭ dla handlu i promyslu. Niadaŭna załažany, takža ũ Kłajpedzie, Pedahohičny Instytut. Heta škola pryhataŭlaje vučycialoŭ dla pačatkavych školaŭ. Dahetul hetym zajmališia vučycielskija seminarij, jakich było 8, a ciapier astalošia da času tolki 2. Takim čynam usia praca dziela pryhatavaŭnia vučycialoŭ dla pačatkavych školaŭ naleža badoj vyklučna da vyšejšaj školy — da Pedahohičnaha Instytutu. Heta šviedča ab vysokaj kultury litoŭskich vučycialoŭ u pačatkavych školach.

Pa śniezie bielym navakola
lunajuć bomy šumiatoŭ.

Lažać darohi, —

sotni stołak
ŭ spakaju dremlučych paloŭ.

Zaroj maroz chvarbuje ščoki...
Skrypiać pa śniezie pałazy
i sami lezuć ũ vušy z boku
čyješ żyvyja hałasy.

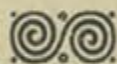
Tam peŭna vioska za haroju —
pa pieśniach serca paznaje,
chłapcoŭ razhulle maładoje
z bajanam pjanym na čale.

Duša krylatym uspaminam
viartaje moładašć maju, —
ahniom junackich pieralivaŭ
ja znoŭ chvalujuš i żyvu.

Z uśmieškaj cichaju biarozy
kivajuć biełaj hałavoj.
— šukaj ũ biahučym mih pryhoży
i nie viartaj, što za taboj.

1936 h. arhanizavana ũ Koŭnie Veterynarnaja Akademijskaja, metajako: pryhatavać daktaroŭ veterynaryi dziela naležnaha lačeŭnia i dahladu haspadarskaj žyvioły, hadoŭla jakoj raźvivajecca duža šyroka.

Sav.

Biarozy — lubyja!

Ja — znaju.
Prachodzić ũsio, jak niejki son.
Maja viasna była biaz maju;
za mnoj nia mnoha švietlych dzion.

II.

Biaży, biaży,
moj koŭ bulany, —
jamčej žvinicie šumiaty;
pad hołas pjanaha bajanu
chaplu ũspaminaŭ maładych.

Junactva ptuškaj pralaciela,
ja pryznajusia sam sabie, —
ahniom buntujučym harela
duša ũ niaroŭnaj baračbie.

I ad papasu, da papasu
ciahnuliš budni pałasoju.
Ŭzdym žmianiaŭsia — pustkaj času,
ciarpieŭnie — smahaj i tuhoj.

I niaprytulnikam biaz chaty
ja pieśni chatam hadavaŭ,
a śle dam cieŭ vastožnych krataŭ,
jak zdaŭ, — dušu mnie vartavaŭ.

Ale biarozy... Ja — nia plaču,
nia zajzdrašć sercam hutaryć,
ja nie patraپیū-by inačaj
druhuju moładašć prażyć.

Krynič razhulle ũ pieśni novaj,
bajan u chmielu maładym!
Ja vybraŭ sam svoj šlach žyćciovy,
ja — nie pakryŭdžany nikim.

M. Mašara.

10.1.1938.

trymali ũ toj čas u svaich rukach ũladu nad Bielaruskim narodom.

Pieršyja spasobilisia ũ svaich imknieŭniach być iznoŭ panami na Bielarusi, druhija — utrymać panavaŭnie. A pa istocie svajej abiedzvie hetyja arhanizacyjnyja hrupy moładzi byli roŭna varožyja bielaruskamu adradžeŭniu.

Faktyčna-ž „polskašć“ i „ruskašć“ adnych i druhich była ũrojenaja, bo pieršy i drugi aboz składašia pieravažna z tych-ža apalačanych i abmaskalenych Bielarusaŭ, składašia z samaha błaħoha gatunku nacyjanalnych renehataŭ, vyrakšysia svajho narodu.

Voš-ža ũ hetym časie adzinym čalaviekam, jaki advažyšia časam havaryć niekalki sloŭ pabielarunku, byŭ ks. Hrynkievič. Jahonyja niašmietyja i niamnohija bielaruskija slovy byli mahičnaj pryčiahajučaj siłaj dla školnaj moładzi, z jakoj jon byŭ u blizkaj styčnašci, jak zakonavučyciel. Kala jaho asoby lohka ũtvaryšia „Bielaruskij Hurtok“, u asnovu jakoha pałożana była vieravyznaŭčaja aznaka. Heta adpaviadała charakteru samoha kiraŭnika, jaki vyznačašia relihijnym fanatyzmam.

Ŭčasćie ũ bielaruskim adradžeŭni, na horadzienskimi hruncie, ksiandza i prydaŭnie jamu tut konfesyjanalnej afarboŭki, adrazu ũmacavała za

„Bielaruskim Hurtkom“ u vačach moładzi pravašlaŭnaj pierakanaŭnie, što ruch hety vychodzić z polska-katalickich krynic, a heta ũ svoj čarod postavila pieraškodu pašyreŭniu jaho na maładziež zrusyfikavanuju. Zrešta, treba pryznać, što ũ hetym była dola praŭdy. Kiraŭnik horadzienskaha „Biel. Hurtka“ ks. Hrynkievič nie należyŭ da bielaruskich adradžeŭcaŭ, jakija bačyli ũ Bielaruskim narodzie samametu, — jon vychavany byŭ sam na bałamutnych idejach polskaha pašlannictva na bielaruskich ziemlach i bielaruskaje adradžeŭnie traktavaŭ jak pravincyjnalnuju polskuju admieniu. Staŭšy na šlach bielaruskaha adradžeŭnia, jon, svaim pryrodžanym fanatyzmam paryvajučy za saboj moładz, adnačasna ũchodziŭ u labirynt supiarečnašci z samym saboj. Zhetul uva ũsiej jaho rabocie z horadzienskaj moładździu atrymlivałasia kryvaja, łamanaja linija, bo zbudžanaje nacyjanalnaje pačućio ũ moładzi vychodziła časta z ramak bielaruskaj parafijalščyny ich kiraŭnika. Zajaŭlajučy siabie Bielaruskim, ks. Hrynkievič nia mieŭ u svajej dušy bielaruskaj ideolohii. Ŭvieš jaho švietahlad kulturny i polityčny toŭpiŭsia ũ ramach polščyny, u jakoj ba-byłski kutočak advodziŭsia, biazumoŭna blizkaj i darioj jamu, bielaruščynie.

Adzinym vidomym dakumentam tahočasnaj dziejnašci „Biel. Hurtka“ ũ Horadni, pad duchovym

Ultimatum Polšczy Litvie

Z pryčyny zabojsťva polskaha žaŭniera na litoŭskapolskaj hranicy, ab čym pišam na inšym miescy, Polšč 17.III a hadzinie 21-šaj daručyla Litvie ultimatum, u jakim miž inšym damahajecca ŭnarmannia ŭzajemnych adnosinaŭ, pierastać ličyc Vilniu stalicaj

Litvy i dać satysfakcyju za zabitaha žaŭniera.

Kali heta pišam, adkaz Litvy jašče niaviedamy, a tak-ža aficyjalna niaviedamyja da hetaha polska-litoŭskaha konflikta adnosiny vialikich dziar-žaŭ.

Paciecha u religii

Noč.

Śpić usia vioska, tolki ŭ adnoj chacie haryć ahon.

Tafila — dačka Marcina Baravoha lažyc chvoraja na jakujuści nievyłačymuju chvarobu.

Ŭsie, celaju chataju, jak matyli, tak staralisia jaje ratavać; ale ničoha — štoraz dalej, to ŭsio joj horš i horš.

Ŭžo para razy pryvozili da jaje ksiandza z Panam Boham.

Apošnim časam jana zusim aslaŭla.

Ŭžo ad niejkaha času nie hasicca ŭ ich ahon i chtości z chatnich musić u nočy siadzieć pry chvoraj.

Bačyli ŭsie i jana sama razumiela, što musić umiarci.

Usia siamja musiła hladzieć

biaspomačna na toje, što heta darahaja im istota musić ad ich adyści, a jany jak-by jaje ni škadavali — ničoha paradzić nia mohuć.

I jana sama z poŭnaju prytomnaścij bačyla, što musić pakinuć hety śviet.

Zdavałasja, hledziačy z boku, što rospać biazbrežnaja ich usich ahortvać musić.

Ale-ž nie!

Jak sama Tafila, choć joj chaciełasja jašče žyc, tak i ŭsia jaje radnia, katoraja jaje mocna škadavala — viedala, što *jość žycio zahrobnae*, bo jany byli ludźmi vierujučymi i ŭ abličcy śmierci znachodzili ŭ religii paciechu...

Dzie-ž u takim pałažeŭni znajduć paciechu biazbožniki?

D. Aniška.

Pievieŭ

(Bašnia).

Naš pievieŭ ab kurej nia dbaje;

A dzie ziarnio prydbaje,

Dyk, choć čubatku kliča,

Zdaloku kroki liča,

Kab, pokul kurka dalacić,

Ziarnio samomu zmałacić.

— A jak pryskočać dźvie —

— Adnej, druhoj pa hałaviel

Sam jeŭ najmienš za dvuch —

Až spuch.

I hetak zamaryŭsia,

Što i piajać zabyŭsia.

Nu, kury raspaŭžlisia,

A jon „piajaŭ“ u misie.

— o —

Ja vidzieŭ — našy małajcy —

Artysty — śviet dzivili;

— A pośle... z Parnasu zlezšy, jak

[šaŭcy,

Dal-Boh-ža, vodu pilil

Vincuk Advažny.

Prysłanyja ŭ redakcyju knižki

K. P. — «На водах Полісся». Львів 1938. U hetaj knižyicy sioje-toje spatykajem i ab paleskich biełarusach. Asabliva cikavyja ŭvahi aŭtara ab jaho spatkaŭni ŭ Alpieni z biełaruskaj šlachtaj, śvidamaj svajej bieł. nacyjanalnaści.

Василь Маковський — Суд над Іваном Гнатовым. Жовква 1938.

Марко Вовчок — Козацька Дочка. Жовква 1938.

kiraŭnictvam ks. Hrynkieviča, astałasja adnadnioŭka „Kołas našaj nivy, Horodno 1913 h.“¹⁾ Heta adruki pisany zbornik vučnioŭskaj litaratury, adbity na šapirohrafie siniaj farбай. Charakter piśma wykazvaje vučnioŭski mazol.

Pradmova, vidać, pisana rukoj kiraŭnika hurtka. Za temu ŭziata evanhielskaja prypowieść ab siajbicie. Tut havorycca ab ziarniatach, paŭšych na roznajakuju hlebu. Kančajecca pieradavica-pradmova žadaŭniem, „kab i hety horadzienski „Kołas“ vydaŭ choć maleŭki, najmienšy kałasochak z paraju ziarniatak: ziarniatak kachaŭnia bačkaŭščyny i bratoŭ rodnych“.

Šmat žyviejšy i cikaviejšy źmiest tvoraŭ vučnioŭskaj pradukcyi. Tut užo čuvać zakiŭajučaje žycio, paruśajucca nacyjanalnyja i sacyjalnyja pytaŭni, nie nadumna, a pačućciova i dziela hetaha nia-raz, niespadziavana dla samych aŭtaraŭ, — hlyboka...

Usiaho ŭ sšytku, farmatu pisomaj papiery, 16 bačynaŭ i 16 zahaloŭkaŭ rozných tvoraŭ. Mov a časapisie čystaja, pryhožaja, z adcienkam horadzienskaha dyjalektu, u jakim havorycca: „pane, va-le, mužykie, dziaŭkie“ i h. d. Pisana adnadniaŭka lacinkaj.

1) Adzin ekzemplar hetaj adnadnioŭki znachodzicca ŭ pryvatnym zbory Jazepa Najdziuka ŭ Vilni.

Paruśana ksiandzom Hrynkievičam u Horadni biełaruskaja stychija chutka pierarasla samoha ich siajbity, asabliva, kali moładź, končyŭšy himnaziju, trapiła ŭ Pieciarburski ŭniversytet, satknułasja z moładziaj z druhich biełaruskich pravincyjaŭ i haradoŭ. Pravincyjanalny patryjatyzm moładzi tut chutka ŭstupiŭ miesca šukaŭniem, jak u halinie nacyjanalnaj, tak i sacyjalnaj, ideolohii, i, mała-pamału, u studenckich kruhoch zaradžajecca zdarovaje narodnictva. Hetyja, užo novyja idej, moładź zvarotnaj chvalaj pryvozila nazad u svaju pravincyju. Ramki konfesyjonalnaści, založanyja „Biełaruskim Hurtkom“, razlacielisia, jak pył i pačynajecca zbližeŭnie — doŭha, mazolna i planova dzielenych ŭsiakimi našymi vorahami i škodnikami, — Biełarusaŭ pravasaŭnych z Biełarusami katalikami. Nie dalej jak u hod, pašla vychadu ŭ śviet horadzienskaha „Kołas“, byli užo ŭ Horadziensčynie hurtki biełaruskaj moładzi, u jakich relihijnaje pytaŭnie nie stanavila padzielu. A heta byŭ, jak na tyja časy, vialiki krok napierad. —

Hetulki i hetak ab horadzienskim „Bieł. Hurtku“ i jahonym kiraŭniku ks. Hrynkieviču padaje nam Jan z pad Łasosny ŭ „Kryviču“. Treba pryznać, što šmat u hetym jość praŭdy, ale šmat tak-ža i nia-praŭdy.

Biełaruskaja chronika.

Čarhovy apraŭdalny prysud „Bieł. Krynicy“. Redaktaram „B. Krynicy“ doŭhija hady byŭ J. Paźniak. Za kanfiskaty hetaj hazety było wielmi mnoha sudoŭ. Čarhovy sud nad red. „B. Krynicy“ J. Paźniakom adbyŭsia 11 h. m. Akružny Sud red. J. Paźniaka apraŭdaŭ. Zaviěšanaja „B. Krynica“ nia maje ŭžo ani adnaho karajučaha prysudu. A hetkich prysudaŭ u praciahu adnaho tolki hodu red. Paźniak mieŭ 12. U hetych spravach u sudzie baraniŭ advakat B. Alachnovič.

Zborka pryjacielaŭ biełaruskich skaŭtaŭ adbyłasia 13.III u bieł. himnazii. Vybrany novy ŭrad.

Raźviazańnie Bieł. Nacyjanalnahha Kamitetu. Apošnim časam Starastva paviedamila, što zaviěšany Bieł. Nac. K-t susim raźviazany.

Rekolekcyi dla biełarusau katolikoŭ skončylisia 20.III. Rekolekcyjami kiravaŭ Ks. Ad. Stankievič.

Z hazet

Try prahramy.

U polskim časapisie „Palityka“ z 10 h. m. nadrukavany wielmi cikavy artykul ab polskaj palitycy adnosna Ukraincaŭ, Biełarusau i Litoŭcaŭ. Hety artykul ścviardžaie isnavańnie aź troch prahramaŭ polskaj palityki adnosna hetych narodaŭ.

Pieršaja prahrama maje na mecie ŭzmacnieńnie polskaha elementu na „Kresach“ sposabam asadnictva i kolonizacyi pry pomočy vynaradaŭleńnia miascovaha nasielnictva, nie dajučy jamu rodnaj školy, roznych arhanizacyjaŭ i h. d. Hetaj prahramy trymajucca endeckija elementy i zbližanyja da ich hrupy.

Druhája prahrama maje na mecie asymilacyju niapolskaha elementu śpiarša dziaŭčyna, a pašla nacyjanalna. Hety kirunak reprezentujuć redaktar Vilenskaha „Słowa“ St. Mackievič, K. Prušynski i inšyja vilenskija polskija publicysty.

Trećiaja prahrama—heta imknieńnie da parazumieńnia z inšymi narodami na realnaj padstavie, pryznajučy dvustaronna postulat, vyplivajučyja z pryncypaŭ sučasnaaha nacyjanalizmu. Hety kirunak reprezentuje časapis „Polityka“ z mnohimi svaimi supracoŭnikami.

Badziajucca knižki

(Kirmašnja ŭspaminy)

Papaŭ i ja ŭ dzień śv. Kazimiera na Łukiški, kab pryhledzicca ludcam roznaj mierki i vyhladu. Ciopkajucca pa balocie, biahuč jakby hnalisia za kim pa chadniku, stajac dyj kryčac ušciaž pradaŭcy, jak pryšpileny da svaich tavaŭ. Prosta — jak na kirmašy!

Ja začau šukać nie taho, čaho šukali mnohija inšyja. I, jak trochi vučony, začau kirmašavać ad knižak i na ich skončyŭ.

Hlanuŭ... i spałochaŭsia. Vialikaja kuča knižak i šparhalaŭ kala balota, abo j zusim u balocie.

Pry hetym aŭtar henaha artykulu dakazvaje pamyłkovaść pieršych dzvioch prahramaŭ, čvierdziačy, što asymilavać Ukraincaŭ, Biełarusau i Litoŭcaŭ nia ŭdasca i dziela hetaha padaje treciuju prahramu — parazumieńnia na realnaj padstavie.

Stalin pryslužnik fašyzmu

Pryjacieli Hitlera i Musoliniaha

Polskaja i zahraničnaja presa apošnimi dniami šyroka apisvaje dzivosny palityčny proces u Maskvie, zlučeńnie Aŭstryi z Niamiečynaj i ahułnyja mižnarodna-palityčnyja nastroi.

Z pryčyny adnačasnaści procesu ŭ Maskvie i aŭstryjska-niamieckaha zlučeńnia presa zusim lohična vyvodzić, što Stalin jość pryjacielem Hitlera, bo Francyja, trymajučysia sajuzu z SSSR, dzie Stalin svaimi kryvavymi raspravami hetak asłabiŭ dziaŭčynu siłu, nie mahła reahavać na palityčny pastupak Hitlera i dziela hetaha ahrańčyłasia tolki papiernym pratestam.

U italjanskaj hazecie „Popollo d'Italia“ Musolini zmiaściŭ svoj artykul ab apošnim procesie ŭ Maskvie, u katorym piša: Stalin ciapier prad akančalnym upadkam bałšavizmu vykonvaje wielmi karysnuju dla fašyzmu rabotu, bo jon pa čarzie biezmiłaserna niščyć usich svaich vorahaŭ, jakija tak sama jość vorahami fašyzmu.

Hetkaje pryznańnie Musolinim zasłahi Stalina dla fašyzmu niamilaserna aśmiašaje apošniaha i jaho baračbu z „fašystami.“ Słavam, Stalin staŭsia pryslužnikom fašyzmu i pryjacielem Hitlera i Musoliniaha.

Kruhom jaje taŭkucca ludzi, raskopyvajuć, porać knižki, tarhujuć...

Pry hetaj kučy knižak, katoraju ludzi paroli i raskidali štoraz bolš, pryšlo mnie niekalka dumak. — Kali heta ŭsio paraskidana je hlupstva i kali sapraŭdy na 200 bałonak povieść Gutkoŭskaha bolš nie kaštuje jak 10 hrašoŭ, to na što-ž ludzi stolki napsuli papiery, času? Kali taja knižka razumnaja i vartasnaja, čamuž jana valajecca?!

Usiudy nieparadak. Abo vysachli ŭ ciapierašnich kryzysovych časoch mazhi pisarom, abo nie chapila miejsca na knižki ŭ kniharniach...

Padychodžu da inšaj knižnaj kramki. Paradak tut lepšy. Baču 5 tamoŭ Schillera ŭ aryhinale. Pytaju canu: — 2 zł., adkazvajeć. „Zrešta, jak dla Vas, poŭnaje heta vydańnie niamieckaha paeta addadziom za paŭtary załatoŭki...“ Tut-ža pobač mianie niejkaja žančyna tož tarhuje knižycu. Jaje nazova: „Egipsko-faraŭski sonnik.“ Cana — załatoŭka. — Strašnaja aharnuła mianie złość z pryčyny hetkich knižak i cen: na knižki hienija i durniejšaha ad bota aŭtara sonnika. Pry kupcu kažu: „Dyk pania nie stydaješsia čytać i vieryć u takija rečy?“ — „O, nie, taž książka przecie drukovana...“ — adkazvaje krychu zmiašaŭšysia.

Idu ŭ trećiaje miejsca. „Pakažy mnie, dziaŭčka, choć adnu dobraju knižycu!“ — žviartajusia проста da pradaŭca. Pamiž inšymi vyniaŭ „Gieografiju Biełarusi“ i „Historyju Novaha Zavietu.“ Ŭbačyŭšy svajo — ja zaśmiajaŭsia. Čamu zrabiŭ upapiarok svaim pieršym dumkam? Chiba pavodle naturalnaha prava dušy našaj, što znajšoŭšy svajo darahoje i ŭ balocie, siarod śmiaćcia, ciešyšsia i tuliš da hrudziej. Daŭ paŭzałatoŭki i pakinuŭ, jak najchutčej lukiški plac, słaŭny vastroham i Kažiukovym kirmašom.

V. Kryvičanin.

Usiakuju bieł. knižku, hazetu najlepš i najchutčej dastaniecie

ŭ biełaruskaj kniharni

„PAHONIA“

Vilnia, Zavalnaja vulica № 1.

Z palityki

Ad kaho zależyć mir? Pašla sušvietnaj vajny, abapiorty na Versalskim traktacie, mižnarodny ład u Eŭropie mieŭ dla siabie abaronu ŭ Lizie Narodaŭ. Hetaja Liha da 1934—35 hodu sapraŭdy była abaronaj i hvarantkaj miru, kali nia ŭsiudy, dyk prynamsi ŭ Eŭropie. Ciapier Liha zusim asłabła. Niamieččyna biez pieraskod parvała Versalski traktat, Italija zabrała Abisyniju, Japonija Mandžuryju, a Liha arhanizavała kamitety i dyplomatyčnyja narady. Dasiul trykali Lihu Narodaŭ hałoŭna Francyja z Anhliaj, a ciapier užo i Anhlia adnosicca da Lihi, jak da staroha archivu i palityku viadzie na mižnarodnaj arenie paza Lihaj. Pavodle Anhlia dalejšy mižnarodny ład u Eŭropie mohuć utrymać u parazumieñni: Anhlia, Francyja, Niamieččyna i Italija. U hetym kirunku Anhlia užo aktyŭna dzieić, dzieła hetaha nastupila i źmiena ministra zahrańničnych spraŭ u Anhlia.

Prylučeñnie Aŭstryi da Niamieččyny. Aŭstryja, jak niezaležnaja dziaŭŭa užo nia isnuje. Faktyčna i farmalna 13 sakavika 1938 h. Aŭstryja prylučana da Niamieččyny i razam z apošniaj stanoviac vialikuju niamieckuju dziaŭŭu.

Prylučeñnie faktyčnaje Aŭstryi da Niamieččyny pačalosia 12 sakavika pad naciskam niamieckaha kanclera Hitlera na aŭstryjackaha prezidenta Miklasa i kanclera Schuschniga: Hitler zažadaŭ adstaŭki Schuschniga, jaki spraciŭlaŭsia zlučeñniu Aŭstryi z Niamieččynaj, i vysłaŭ u Aŭstryju niamieckaje vojska. Tady Schuschnig padaŭsia ŭ adstaŭku, utvaryŭsia novy ŭrad na čale z kancleram hitleraŭcam, jaki zaprasiŭ u Aŭstryju z Niamieččyny vojska, bycam dzieła ŭtrymañnia supakoju i addaŭ Aŭstryju pad ŭladu Hitlera. Za vojskam paječaŭ u Aŭstryju i sam Hitler, zmušajučy hetym pajsci ŭ adstaŭku i prezidenta Miklasa.

Takim čynam biez vajny ŭ praciahu dvuch dzion Aŭstryja zlučana z Niamieččynaj i farmalna i faktyčna.

Pry hetym treba adznačyć, što ŭ hetym zlučeñni moralnaj kryŭdy niam nikomu, bo i ŭ Aŭstryi toj самы Niamiecki narod, što i ŭ Niamieččynie. Heta nie zachopnictva, a tolki naturalnaje zlučeñnie narodu.

Ŭ staroj Vilni, ŭ našym slaŭnym mieście, Endek kaža: — Bielarusau dzvieście.
— A dzie rešta?... Na nas, jak hladzieli, Kaža, ŭsie aź da piat „z'indyčeli; Inšy z strachu schavalisja hdzieści.“

— o —

Vot studentka — vučona, jak huska; I pryhoža. Kazała: „Ja-ruska; Bo moj tatka taki byŭ — vajenny; Bielaruski jazyk vielmi drenny; Nu, i rod naš vyvodzicca... z Hłuska.“

— o —

Byŭ milionar-kupiec, żyŭ u Klecku. Siadzieŭ u budcy, jak dzied na zapiečku. Pradavaŭ špilki, guziki, myła; A z Žydami svaryŭsia — aź miła! Našu movu znaŭ horš ad niamieckaj.

Lavon Vietrahon

Prysud śmierci ŭ Maskvie. Vialiki palityčny praces u Maskvie končyŭsia prysudam śmierci. Z 21 padsudnych 18 zasudžana na karu śmierci, adnaho na 15, adnaho na 20 i adnaho na 25 hadoŭ katarhi. Na śmierć zasudžanyja ŭsie staryja bašaviki, revalucyjnery kamunisty: Bucharyn — viedamy teoretyk marksizmu, Rykov — vydatny kamunist, Jagoda, Krestinskij, Černov, Rakovski, Hryńko — ukrainiec, Šaranhovič — bielarus i inšyja.

Najvyšejšaja Rada SSSR zasudžanyh nie pamilavała i prysud 15 h. m. vykanany — usie zasudžanyja rasstralany.

mi padziejami ŭ siaredniaj Eŭropie — zlučeñniem Aŭstryi z Niamieččynaj. Faktyčna ani chatniaja vajna ŭ Hišpanii, ani japonska-kitajskaja vajna ŭ Kitai nia spynilisia i nie asłabli. U Hišpanii paŭstancy — fašysty dalej nastupajuć na respublikancaŭ i napadajuć na ich z araplanaŭ. U Kitai ŭ nie katorych miascoch japoncam nieŭdajecca i byvaje, što ich tam Kitajcy pabivajuć.

Niebiašpiečny pryjacieli. Hitler, zajaŭlajučy adnamu anhielskamu karespandetu, što jon hvarantuje Polščy dostup da mora, ale škaduje, što hety dostup idzie praz niamieckija ziemli. Dyk dziŭnaja heta hvarancyja!

Kuplajcie i vypisvajcie adziny ŭ nas bielaruski navukovalitaraturny časapis

— „КАЛОСЬСЕ“ —

jaki vychodzić raz u try miesiacy i źmiaščaje tvory pieradavych bielaruskich paetaŭ i piśmieñnikaŭ.

Składka na „Kałośsie“ ŭ hod 2 zł., na paŭhoda 1 zł. Cana asobnaje knižki 50 hr.

Adrys redakcyi i administracyi: Vilnia, Zavalnaja 1—2.

źmiena ŭradu ŭ Francyi. Hetymi dniami ŭ Francyi adbylasia źmiena ŭradu. Novy ŭrad paŭstaŭ na čale z premjeram Blumam. Hety ŭrad składajecca z socyjalistaŭ i radykałaŭ.

Hišpanskaja vajna i japon-skaje zachopnictva ŭ Kitai ciapier ad śvietu zaslanilisia vialiki-

Heta nie pachryścijansku.

Doŭhi Łoh, Bienickaja ģm., Maładačanski pav. U sioletnim miasjedzie ũ našaj wioscy było takje zdareńnie: adzin chłapiec zadumaŭ aźanicca, ale bački jaho jamu nie pazvalali, bo dziaučyna biednaja. Tady jon pajšoŭ na-prociŭ bačkoŭ i aźaniŭsia. A jak vyjaždźali jany da šlubu, — bački jaho, zamiest bahasłavić, składali ruki i praklinali ich. Chto z ich tut vinavaty, niachaj Boh ich sudzić, ale vyjšla nie pachryścijansku.

Bielarus.

Zrabiŭsia rusyfikataram.

Ikaźnia, Brasłaŭskaja pav. U 1936 h. pryjechaŭ u naš prychoď šviašč. V. Charlap. Pa parafii raz-niasłasia čutka, što jon bielarus. Nadta ũciešylisia našyja parafijanie, carkva była pierapoŭniena koźnaje šviata. Časta možna było pačuć, jak sialanie bielarusy, spatkaŭšysia chvalili novaha šviašćenika i ũściešanyja paŭtarali: — „nareščie my dačakalisia svajho čalavieka“.

I praŭdu treba skazać, što šviašč. Charlap pieršyja dva miesiacy ũżyvaŭ u kazańniach bołš bielarskaj movy, jak rasiejskaj. I hetym byli mocna zadavolenyja ũsie parafijanie.

Minuŭ hod. Jakaja-ž pieramiena zrabilaŭsia z šviašč. Charlapam! Zamiest pravasłaŭnaha biel. na-staŭnika, zrabiŭsia rusyfikataram.

Da parafijan, a hetyja ũ nas usie bielarusy, zvaračvajecca z ambony parasiejsku takimi słavami: «Darahija prychaźanie, nam ruskim dołžny głuboko zapaść u dušu słowa našeho ruskoho poeta Puš-ina». Tut pačynaje cytavać uryŭki z vierša Puškina. I hetak było nia raz.

Cikava, kamu heta jość pa-trebnym, kab rusyfikavać biel. pravasłaŭnyja masy? Chto na he-tym skarystaje? Ci nia lepš było-b, kab pravasłaŭnyja bielarusy nie abminali svaje šviatyni, a špiaša-li-b tudy, kab pačuć rodnaje słowa?

Parafijanin.

Našaje relihijnaje žyćcio.

Sienkievičy, Kosaŭski pav. U našaj wioscy ludzi amal usie prava-słaŭnyja, ale ũ cerkvu chodziać mała. Ad Carkvy mnohich adpi-chajuć niadobryja pastupki nieka-torych duchoŭnikaŭ, siarod jakich jość i takija, što za šlub pytajuć u našych maładych 70 zł., a takoj sumy našyja ludzi dać nia mohuć.

Našyja ludzi — heta švieda-myja bielarusy, jany choćuć, kab u carkvie nastajacielem byŭ svoj čalaviek, jaki rozumieŭ by potreby našych sialan, i kab duchovuju stravu našym ludziam davaŭ u našaj bielarskaj movie. U škole dziaciej u nas dziak relihii vu-čyć papolsku, a ludzi chacieli-b pabielarsku.

Svoj.

Vilenskaja chronika.

Dr. H. Dembinski, z pryčyny chvo-raści, vypuščany z Łukiskaha vastrohu na svabodu.

50 tysiać na dabračynnaść. Magi-strat vyasyhnavau 50 tysiać na mety dabračynnyja za miesiac luty. Cikavaść, ci jakaja bielarskaja arhanizacyja atrym-livaje z hetych dapamoh, bo-ž i bielaru-sy padatki placiać?

Maršaľak Rydz-Śmigły 18.III prybyŭ u Vilniu.

Feryi studentaŭ ũžo pačalisia i bu-duć tryvać aź da 25 krasavika.

Ukrainski Studencki Kancert ad-byŭsia ũ zali śniadeckich U.S.B. 13.III u čeść T. Ševčenko.

Paštovaja skrynka

Ks. dr. I. T. Atrymali, dziakujem. U „Ślach Moł.“ pieradali. Duža-ž jany byli rady. Z listoŭ Vašaha maładniaka kary-stajem.

Svoj. Karystajem, vieršy pieradali ũ „Zorku.“

Dr. I. M. Skaraciŭšy, skarystajem, pišycie čaściej.

S. Ž. Atrymali, čaść pieradali tudy, kudy vy prasili. Budziem pakrysie ũ „Zor-cy“ karystać, ale z prozy, bo z vieršaŭ zdajecca nia ũdasca. Vieršam vam pišać nia radzim, lepš pišycie prozaj.

C. S. R. Ž. i V. M. Pieradali ũ „Zor-ku“, tam listy Vašy buduć vykarystany.

U. B. Atrymali, skarystajem. Na vaša imia pasyľajem 4 ekzemplary „Chr. D.“: adzin dla Vas, a 3 dla tych, dla ka-ho vy prasili. Knižki vam vysľany. Ci atrymali?

P—n. Drukujem, nie zabyvajcie ab nas!

V. K. Na žal, i ũ hetym numary nie žmiaščilasja, nadrukujem u nastupnym.

M. B. Usio pašlo ũ Zorku,“ sioje-to-je budzie nadrukavana.

N. N. Vaš vierš pavandravaŭ u „Zorku.“

P. S. Niekatoryja dobryja, nadru-kuje „Zorka.“

M. I. Vieršy vašy ũ „Zorku“ pieradali.

I. Č. Viestki, jak bačycie, iduć u „Dumcy“, a vieršy pieradali ũ „Zorku.“ Z adnaho, zdajecca, skarystajem.

B. K. Blankiet možna daćać na poščie, čakajem.

A. B. Vašy rachunki z nami ũparadku.

C. K. Ci-ž sapraŭdy tak ciaźka zda-bycca na 3 zał. na rodnuju hazetu?

K. R. Atrymali, i nam zdajecca, što ciapier budzie lepš. Pahladzim. Vy piša-cie: „vieru ũ svaju siľu, u svaje małady-ja hady, kali jany nie pramarnujucca pa viečarynach, u restaranach i h. d.“ Nu, nu! Aščiarožna z henymi viečarynami i restaranami, bo kali vy da ich majstra, dyk vašy siľy i maładyja hady napeŭna pramarnujucca!

A. H. Dobra, vysyľajem, tolki-ž i vy nie zabyvajcieŭsia ab padpiscy.

M. K. Prošbu vašu spaŭniajem. Vi-dać, niejkaje stałasja nieparazumieńnie. Usio vyjaśnica i buduć atrymlivać hazety.

Uvaha!

Vyjšla z drukul!

„НАША ПЕСНЯ“

Zbornik 15-ci bielarskich narodnych pieśniaŭ u apracavańni:

1. Slavianski — Ci nia dudka maja; 2-3. Rahoŭski — Zialony dubočak; Oj lacieli hu-sańki; 4. Uładzimirski — Oj biada-ž maja; 5. Nikolski — A ũ lesie, lesie; 6-10. Hał-koŭski — Viecier vieje, Rasa žyta rasila, Vylaciela hałka, A mnie trudnieńka, Ach ty saľaviej; 11. šviešnikaŭ — Viarba; 12-15. Hrečaninaŭ — A dzie sonca ũżyjdzie, Koń biaźyć, Ci ũ poli, Zialon haj.

Cana za ekzemplar 1 zł. 50 hr., z pierasyľkaj — 1 zł. 75 hr.

Na składcie maje: Bielarskaja Kniharnia „PAHONIA“ — Vilnia (Wilno), Zavalnaja 1.

„Chr. Dumka“ vychodzić: 1, 10 i 20 koźnaha miesiaca.

Padpiska na hod — 3 zł., na paŭhodu — 1 zł. 50 hr., na try miesiacy — 75 hr. Cana asobnaha numaru — 10 hrašoŭ. Adrys Redakcyi i Administracyi: Vilnia (Wilno), Zavalnaja vul. № 1—2.

Adkazny redaktar V. JERMAŁKOVIČ

Vydaviec KS. AD. STANKIEVIČ

Bielarskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Vilnia, Zavalnaja vul. № 1.